

7/ 855
S. K. J. F

T.C.
BİLİM, SANAYİ VE TEKNOLOJİ BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı : 86782684 - 610/15
Konu : Soru Önergeleri

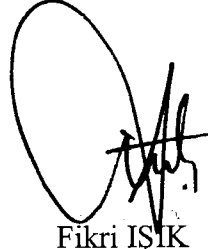
16.02.2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi :28/12/2015 tarihli ve 43452547-120.00-9953 sayılı yazı.

Bakanlığımıza intikal eden ilgi yazı eki, Aydın Milletvekili Prof. Dr. Sayın Metin Lütfi BAYDAR tarafından tevcih edilen 7/855 esas numaralı yazılı soru önergesinin cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Fikri IŞIK
Bakan

EK: Cevabi Yazı (2 sayfa)

**AYDIN MİLLETVEKİLİ PROF. DR. SAYIN METİN LÜTFİ BAYDAR'IN
7/855 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLAR**

Son günlerde basına yansıyan haberlerden de anlaşılmıştır ki; TÜBİTAK son derece öznel kriterlerle çeşitli yayınlarını yasaklamakta ve imha etmektedir. TÜBİTAK Başkanı Prof.Dr. Arif ERGİN, “TÜBİTAK bünyesinde çıkan kitaplar ‘kültürel uygunluk ve yerelleştirme’ denetiminden geçiriliyor. Bu kriterlere uymayan kitaplar imha ediliyor. Şu ana kadar yayınlanan 700 kitaptan 362’si test sürecinden geçirildi, 50binden fazla kitap imha amacıyla toplatıldı” demektedir. TÜBİTAK’ın ‘yerlilik ve kültürel uyum’ olarak açıklanan iki kritere uymadığı takdirde toplatılıp imha etmesi beklenen 50 bin kitabın ilki ‘Gökkuşağının Tüm Renkleri’ isimli çocuk kitabı oldu.

Yine hatırlanacağı üzere 2009’un UNESCO tarafından “Darwin Yılı” ilan edilmesiyle birlikte tüm dünyada bilim çevreleri ve yayınları Darwin özel sayıları ile çıkmıştı. Türkiye’de de tartışma, Bilim ve Teknik Dergisi’nin Darwin’le ilgili kapağının sansürlenerek değiştirilmesiyle gündeme girdi. TÜBİTAK, değinin Darwin ve evrim teorisine ayrılmış olan sayısının kapağını değiştirmiş, Darwin’e ilişkin yazıları çıkarmış ve sorumlu yazı işleri müdürünün görevine son vermişti.

Bilindiği gibi, hükümet tarafından sunulan TÜBİTAK Yasası 2008 yılında Meclis’ten geçirilmişti ve böylelikle TÜBİTAK, sahip olduğu özerk konumunu kaybederek, hükümetlerin kolayca müdahale edebileceği bir niteliğe gerilemişti.

Yukarıda bir kısmını verdiğimiz çeşitli örnekler, bilimsel olma iddiasıyla faaliyet gösteren bir kurumun, politik saiklerle hareket ettiğini ve bilim ve eğitim alanında hükümet uygulamalarının ve baskılarının ne aşamaya geldiğini ileri süren iddialara dair güçlü emareler taşımaktadır.

Bu bağlamda;

Soru-1: TÜBİTAK’ın bilimsel alanlarda ‘yerlilik ve kültürel uyum’ gibi son derece öznel ve bilim alanının dışındaki kriterlerle hareket etmesi, ne anlama gelmektedir?

Soru-2: Bu kriterleri belirleyen kimdir ve bu kriterler hangi toplumsal formasyon referans alınarak belirlenmektedir?

Soru-3: Böylesi bir öznel kriterin referansıya, evrensel niteliğe sahip ve çoğu yabancı yazara ait, yaklaşık 50 bin adet kitabın imha edileceği doğru mudur?

Soru-4: Bu öznel kriterler referansıya meseleye yaklaşılsa bile; ‘Gökkuşağının Tüm Renkleri’ isimli çocuk kitabının yasaklanmasına neden olan şey nedir?

Soru-5: Bilimsel faaliyet göstermesi beklenen bir kurumun, özerklikten soyutlanarak hükümet denetimine alınması, açık bir politik baskı değil midir?

CEVAPLAR:

Cevap 1-2-3-4-5: Bakanlığımız ilgili kuruluşlarından TÜBİTAK, toplumumuzu bilimle tanıştırmak, bilimi sevdirmek, bilimsel ve teknolojik yenilik ve gelişmeleri her yaştan okuyucunun bilgisine sunmak ve bilim ve teknoloji kültürü oluşturmada öncü rol oynamak amacıyla çalışmalarına aralıksız devam etmektedir.

TÜBİTAK, 22. yılını tamamlayan “Popüler Bilim Kitapları” vasıtasıyla ise, farklı bilim disiplinlerindeki yenilikleri, bilim insanlarının yaşamöykülerini ve keşiflerini anlatan kitapların seçilmesi ve yayımlanması ile bir yandan toplumda bilim okuryazarlığını teşvik ederken öte yandan Türkiye’de bilim yayıncılığının gelişmesine katkı sunmayı hedefliyor.

Yeni yayınlar, yayınevleri ile yapılan telif anlaşmaları ve ilgili mevzuat çerçevesinde “kültürel”, “yerlilik” ve “teknik” açılardan uyumluluk çalışmaları yapılarak basıma hazırlanıyor. Benzer şekilde, mevcut yayınlar da zaman zaman bu çerçevede gözden geçirilerek, yeniden basımlarda tespit edilen değişiklik ve düzeltmeler dikkate alınıyor. Bu hususta proaktif bir uygulamanın içinde olmak önemli. Zira satış ve dağıtımı yapılan TÜBİTAK Popüler Bilim Kitaplarının içerikleri ile ilgili olarak tespit edilen “bilimsel hata”, “kültürel uygunluk”, “yerlilik”, “teknik” vs. sebepler, bu kitapların satış ve dağıtımının bazen bir süre için durdurulmasını gerekli kılabilir.

Bahse konu süreç, TÜBİTAK’ın “*Bilim ve Toplum Daire Başkanlığı Bünyesindeki Yayınlar, Eğitim İçerikleri ve Materyallerine Ödenecek Ücretler ile Diğer Ödemeler Hakkında Esaslar*”’ın “*Yayının satış ve dağıtımının durdurulması*” başlıklı 13’üncü maddesi kapsamında düzenlenmiştir. Bu çerçevede, Kurum tarafından yayımlanmış kitapların satış ve dağıtımı; ilerleyen süreçte ortaya çıkabilen çeşitli sebeplere binaen, Bilim ve Toplum Daire Başkanı tarafından oluşturulan ve en az üç kişiden oluşan bir kurul kararı ile durdurulabilmektedir. İlgili esaslar TÜBİTAK Kanunu gereği TÜBİTAK Bilim Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir.

Bunun nedeni, 1993 yılından bu yana popüler bilim kitapları yayımlayan TÜBİTAK’ın; okul öncesi, çocuk ve gençlik, başvuru ve yetişkin alanlarında Türkiye’nin en büyük yayınevleri arasında yer almakta olup okuyucusunu en güncel, en doğru ve en tarafsız bilgi ile buluşturma görev ve sorumluluğuna sahip bulunmasıdır.

Bu şekilde, bu önemli Kurumumuzun mevcut hizmetlerini, “bilimsel doğruluğu” her zaman ön planda tutarak, daha başarılı bir şekilde yerine getireceğini ve okuyucuyu en güncel kaynaklar ile buluşturacağına inanıyoruz.

Satış ve dağıtımı durdurulan yayınlarımızla ilgili değerlendirme ise hâlihazırda devam etmektedir.